

7/5022
6.11.36

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

SAYI : B050MAH065000/ ~~29~~43
KONU: 7/5022 Esas No'lu yazılı soru önergesi

29/3/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Başkanlığının 22/10/2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-8677-7/5022/8632/18281 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Çetin SOYSAL'ın 7/5022 sayılı yazılı soru önergesi ile ilgili olarak; İstanbul Valiliğince gönderilen cevabi yazı ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi arz ederim.

Beşir ATALAY
Bakan

EKİ:1

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Mahalli İdareler Müdürlüğü

Sayı :B.05.4.VLK.4.34.07.00/610/A 18297

02.03.2009

Konu :7/5022 Esas No'lu
Yazılı Soru Önergesi

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

İlgi : 12.11.2008 tarih ve 28805 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Çetin SOYSAL'ın 7/5022 esas no'lu yazılı soru önergesinde yer alan iddialara ilişkin Sayın Bakanımızca verilecek cevaba esas olmak üzere konu hakkında;

2005 yılında 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun ile hayata geçirilen Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesi 2009 yılında tamamlandığında Zeytinburnu'nun çehresini tamamen değiştireceği, İstanbul tarihinde önemli olaylara tanıklık etmiş ve bugüne kadar ayakta kalmayı başarmış tarihi ve kültürel değerlerin Kültür Vadisi Projesi ile hem kent hayatına katılacağı hem de İstanbul için bir kültür odağı haline geleceği,

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti hazırlıklarına da katkıda bulunacak olan proje ile yıllardır kent yaşamına katılmayan bu alanların hem kent yaşamına katılacağı, hem de yaşam kalitesini arttırılacağı, Zeytinburnu Belediyesi Şehircilik Atölyesi (ZEŞAT) tarafından yürütülen Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesi tamamlandığında ortak mirasımız olan tarihi ve kültürel değerlerin yenilenmesi ve kullanılarak yaşatılmasının söz konusu olacağı, Zeytinburnu Kültür Vadisi Proje alanının, Roma Döneminde başlayan, Bizans Dönemi ile gelişen ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze kadar ulaşan çok zengin ve değerli bir geçmişe sahip Tarihi Yarımada'nın batısında kaldığı ve bu alanla komşu durumda bulunduğu,

Zeytinburnu Kültür Vadisi Proje Alanının İstanbul'un fethi sırasında Osmanlı Ordusu'nun üzerinde konuşlandığı ve daha sonra çeşitli tarihsel olayların cereyan ettiği ve bunların günümüze kadar kalıntılarının yer aldığı tarihi bir bölge olduğu, proje alanında; Bizans Dönemi ve Fetih'ten sonra İstanbul'un surlar dışındaki yerleşim yerlerinden olan Merkezefendi Cami, Yenikapı Mevlihanesi, Meryemana Balıklı Rum Kilisesi ve Balıklı Ayazması, Seyitnizam Cami ve bütün bunların çevresindeki yapılanmalar, tarihi birçok önemli şahsiyetin medfun bulundukları mezarlıkları ve Tazminat'tan sonra oluşturulan gayrimüslim mezarlıkları ile Tarihi Surdibinin bulunduğu, Zeytinburnu İlçe sınırları içinde güneyde sahilten kuzeyde D-100 Karayoluna kadar surlar boyunca uzanan alanın, barındırdığı tarihi, kültürel değerlerden dolayı İstanbul 1 Nolu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 19.06.1981 tarih ve 12850 sayılı karar ile sit alanı ilan edildiği,

Bu alanla ilgili olarak 1.5000 ölçekli Sur Tecrit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16.06.2005 tarih ve 1178 Sayılı Kararı ile KVTVK Kurulu'na gönderildiği, 16.06.2005 tarih ve 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun kapsamında sur tecrit sınırları içinde kalan alanın 07.10.2005 tarih ve 2005/70 Sayılı Kararı ile Zeytinburnu Belediye Meclisi'nce yenileme alanı ilan edildiği, bu alanda bulunan Merkezefendi Cami, Yenikapı Mevlevihanesi, Seyitnizam Cami ve Balıklı Ayazma ve Kilisesi ve çevrelerindeki yapıların kültürel odakları, bu odakları birleştiren aksın ise kültür aksını oluşturduğu, Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesinin, Kültür aksı içinde kalan mezarlık duvarlarının iyileştirilmesi ve örnek alınan Merkezefendi Mezarlığı ile Seyitnizam Haziresi'nde yapılan düzenleme çalışmalarının yanı sıra konut, ticaret ve diğer donatı alanları ile ilgili iyileştirme ve geliştirme projelerini kapsadığı, yanlış şehir planlamaları sebebiyle, Zeytinburnu'nun sahip olduğu kültürel ve tarihi değerleri yitirmek tehlikesine karşı bu tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla uygulamaya alınan Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesi 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun kapsamınca 240 hektarlık bir alanda uygulandığı, 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un uygulama yönetmeliğinin amacının, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek olduğu, Kültür Vadisi Projesi kapsamında; bölgenin kültürel, turizm ve ticaret potansiyelini değerlendirecek plan kararları ile mevcut tarihi potansiyelleri ön plana çıkararak inanç turizminin bu alanda gelişmesini sağlamak; tarihi dokuyu ihya ederek aslına uygun olarak yaşatmak ve her türlü çağdaş ihtiyacı tarihi mirasa saygılı davranarak karşılanmanın bulunduğu, Merkezefendi bölgesi tarihi iskân alanları ile bu alanın güneyinde yer alan mevcut konut alanlarında bulunan sağlıklı yapıların iyileştirilmesi ve bunun Zeytinburnu iskân alanları için örnek teşkil etmesinin amaçlandığı projede ayrıca tarihi mezarlıklar, eski mahallelerin yok olması ile ortaya çıkmış boş alanların çevre koşulları dikkate alınarak düzenlenmesi, kirletici ve seviyesiz imalat alanlarının plan kararları çerçevesinde bölge dışına çıkarılması ve restorasyon gerektirecek alanların tayin edilerek tarihi kültürel değere sahip yapılara çağdaş ihtiyaçlara cevap verecek şekilde uygun bir işlev kazandırılarak bölgenin sosyal ekonomik yapısı ile bütünleşmesini sağlamanın projede yer alan temalar arasında yer aldığı, 5 Etaptan oluşan Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesi'nin 1. Etabının, Kültür Odaklarını Sağıklaştırma Projesi, sur tecrit alanında bulunan dört farklı kültürel ve tarihi odağın bütünleşmesini sağlayan bir Kültür Yolu projesi, bu proje kapsamında, tarihi ve kültürel değerleriyle ön plana çıkan dört odağın sağıklaştırılması, bu aks çevresindeki tarihi Müslüman ve Ekaliyet mezarlıklarının bu kentsel tasarım projesi dahilinde kentsel yaşama dahil edilmesinin öngörüldüğü, 1.Etabın Kültür Aksı Sağıklaştırma Projesi çerçevesinde yapılan düzenleme ve restorasyon çalışmaları Merkezefendi Meydanı ve Caddesi, Yeni Meydan, Mevlevihane önü Meydanı, Balıklı Ayazma önü Meydanı, Mezarlık Duvarları, Mevlevihane Çeşmesi Hamuşan Duvarları, Tescilli Kapı ve Tescille önerilen duvar projelerinden oluştuğu, Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesi 2. Etabının, Gelişme Alanlarında Surlar koruma bandında olması nedeniyle bu kültürel çevreye ve tarihi yapılara uygun gelişme öngörülerek Tescille Yanmış Ahşap Konak, Hacı Mahmut Ağa Cami, Tescille önerilen fırın, Tescille önerilen karakol binası, Kültür Merkezi, Otel ve Konut alanları projelerinden oluştuğu, Osmanlı Mahallesi olarak adlandırılan 3. Etap Yenileme Alanı'nda geçmişteki sokak dokusu korunarak köhneleşmiş yapıların yenileneceği, bu etapta, Merkezefendi Hamamı, Ahşap Konaklar, Korunacak Yapılar, Abdülbaki Paşa Kütüphanesi ve Merkezefendi Konağı projelerinin yer aldığı, 700 Yıl Parkı ve Çevresi'ni kapsayan 4. Etap proje alanında yoğun donatılar bulunmasına rağmen bu yapıların iyileştirilerek ticaret fonksiyonunun güçlendirilmesinin istendiği, 4. Etap projesi kapsamında Turizm-Turizm Alanları, Donatı Alanlarının iyileştirilmesi ve Huzurevi Projesi

Kültür Vadisi Proje Alanı içinde en yoğun konut alanı olan ve gecekondudan apartmanlaşmış bir yapıda bulunan 5. Etapın, Dönüşüm Alanı projesi çerçevesinde değerlendirildiği, İlk 3 Eapta öncelikli olarak Merkezefendi Cami ve Çevresi Avan Projesinin ele alındığı, tüm bu projelerin yasa çerçevesinde hazırlandığı ve koruma kurulunun onayına sunulduğu, projelerden bazılarının hazırlanması devam ederken bazılarının uygulamaya geçtiği, bugüne kadar Yenikapı Mevlevihanesi Restorasyonu, Mevlevihane Meydanı, Abdülbakıpaşa Kütüphanesi ile Ahşap Konak (2933/16) Restorasyon uygulamaları yapılan Kültür Vadisi Projesi'nde Mevlevihane Yakın Çevresi Yol düzenlemeleri ve Hamuşan Mezarlığı ile Çeşme Restorasyonu Projesinin devam ettiği, Avan projeleri biten çalışmaların; Kültür Aksı Sağlıklaştırma Avan Projesi, Osmanlı Mahallesi Avan Projesi, Ahşap Konak (2932/3) Restorasyon Projesi, Ahşap Konak (2933/1) Restorasyon Projesi, Yanmış Ahşap Konak (2957/24) Restorasyon Projesi, Kazlıçeşme Restorasyon Projesi, Hamam Restorasyon Projesi, Mensucat Santral Lisesi Projesi, Avrupa Koleji Ek Binası Projesi, Balıklı Rum Hastanesi Ek Binası Projesi, Iluzurevi Projesi, Yedikule Göğüs Hastanesi Ek Binası Projesi, Tescilli Fırın Restorasyon Projesi, Tescilli Kapı Restorasyon Projesi, Merkezefendi Caddesi ve Meydan Projesi, 700. Yıl Parkı Yakın Çevresi Peyzaj Düzenlemesi, Balıklı Rum Odağı Meydan Projesi, Seyitnizam Cami Önü Meydan Projesi, 700. Yıl Cami Projesi olduğu, Zeytinburnu Kültür Vadisi Projesi kapsamında Avan Projesi devam eden çalışmaların ise; Hacıbayram Çeşmesi, Merkezefendi Kültür Merkezi, Otel Projesi, Gelişme Konut Alanı Projesi, Ticaret Üniteleri Projesi, Mezarlık Duvarlarının Düzenlenmesi, Merkezefendi Mezarlığı'nın Düzenlenmesi ile Seyitnizam Cami Restorasyon Projesi olduğu,

Tüm bu çalışmaların ışığında Fen İşleri Müdürlüğünce söz konusu yerde Çevre Düzenlemesi çalışmalarına başlanılmış olduğu, Merkezefendi Oto Sanayi Sitesine Topkapı yönünde giriş ve çıkış verilerek giriş ve çıkışların eski hallerini koruduğu ve iş yerlerinin ticari faaliyetlerini sürdürdüğü,

Ayrıca kısmen gerçekleştirilmiş olan yıkıma ilişkin işlem safahatının açıklanmaya çalışılan tüm bu çalışmaların ışığında Zeytinburnu Merkezefendi Mahallesi 2957 Ada 8 parsel üzerinde 139 bağımsız bölümden müteşekkil olan yerin, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 39. maddesinde belirtildiği gibi Fen ve Sanat kaidelerine aykırı yapıldığı, Afet Bölgelerinde yapılacak yapılar hakkındaki yönetmeliğe uyulmadığı plan gereği şehir parkı ve minibüs terminaline yakınlığı ve işgal edilen işten dolayı aşırı trafik yoğunluğu oluşturduğu yine çevresindeki tarihi doku ile (Merkezefendi Cami-Yenikapı Mevlevihanesi) okul alanlarına yakınlığı nedeniyle, imar ve görüntü kirliliği oluşturduğundan şehirlik, estetik, trafik, fen ve sağlık bakımından mahsurlar içerdiğinden, ayrıca İstanbul'un 2010'da Kültür Başkenti olacağı ve Topkapı Şehir Parkı'nda bu projenin vitrini olacağı düşünüldükçe gerekli yasal işlemlerin yapıldığı, her ne kadar Fen ve Sanat kaidelerine uygun yapıldığı ve 2981 Sayılı Yasadan geçici Ruhsat ve İskanı bulunduğu belirtilmiş ise de, 2981 Sayılı Yasanın özü Gecekondu ve İmar mevzuatına aykırı yapıları kapsayan yasa olduğundan bu yasadaki faydalanılması, ayrıca iki katı geçmeyen yapılarda kanun gereği statik rapor ve hesaplar istenilmediğinden bu doğrultuda günümüzde binanın statik yönden uygun yapılmış olduğunun bilirkişilerce belirtilmesinin manidar olduğu, yine aynı raporda 139 binaya ayrı ayrı statik rapor tutulması gerektiği belirtilmiş ise de yapının tek parsel üzerine oturan bir blok şeklinde tek temel ve tek çelik konstrüksiyon çatıya bağlı ara bölümleri ile dış cephe duvarlarının ilkel malzeme olan briketten yapılması tamamı sıvasız olduğundan dolayı dış etkenlerden ve iklim koşullarından dolayı erozyona uğradığı ve bazı bölümlerine ilgililerince kullanım amaçlı (pencere, ara bölme vs.) deformasyonlara uğratıldığından dolayı binanın da yaklaşık 30 yıllık bir yapı olması düşünüldüğünde malzemenin taşıyıcı özelliğinin kaybolduğu, bu nedenle binanın karşılaştığı statik kusur ve deprem hasarlarının birden fazla dükkânı etkileyebilecek olmasından dolayı parsel geneline ait tek rapor tutulduğu,

Mülkiyetlerinin ayrı ayrı şahıslara ait olmasının binanın kusurlarını ortadan kaldırmadığı, gerek yapım gerekse yapım tekniği açısından bu tür yapıların bölgede çok fazla olması sonucu son zamanlarda da bu tür kendiliğinden yıkılan ve can kaybına kadar varan hasarlara ulaşan müessif olaylar ile karşılaşıldığı, kamu olarak bu tür olaylar olmadan müdahale edilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasının zorunlu ve yasa gereği olduğu, son günlerde gerek bölgede gerek İstanbul genelinde meydana gelen olayların dava konusu yer ile ilgili yapılan işlemlerin nedenli, gerekli ve doğru olduğunu açıkça ortaya koyduğu, işlem safahatının ise aşağıda döklüldüğü gibi yasal sıralama çerçevesinde tamamlandığı,

Teknik Rapor tebligat Kanununa göre ilgililerine tebliğ edildiği, verilen süre içerisinde tehlikenin izalesine dönük olarak herhangi bir faaliyetin görülmediğinden İmar Kanununun 39. ve 40. Maddelerinin uygulanması yönünde 31.01.2006 tarih ve 2006/55 Sayılı Belediye Encümen Kararı alındığı, bu kararda yine ilgililerine Zabıta marifeti ile tebliğ edilip adreste bulunamayanlara ise taliken tebligatlarının yapıldığı,

Bu aşamadan sonra bir kısım maliklerce davaların açıldığı, Yürütmeyi Durdurma Kararları alındığı ve Karar Numaralarını gösterir pulların dükkânların kapılarına yapıştırıldığı, geçen iki senelik süre zarfında tehlikenin izalesine yönelik hiçbir faaliyet olmadığının 11.01.2008 tarihinde Zabıta Müdürlüğü İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile Fen İşleri Müdürlüğü ile müşterek çalışma sonucu Yürütmeyi Durdurma Kararı olmayan dükkânların yıkım işlemlerinin mahallinde tutulan yıkım zaptı ile tamamlandığı, zeminde de görüleceği üzere Yürütmeyi Durdurma Kararları olan dükkânlara dokunulmadığı,

Statik olarak yapıların birbiri ile bağlantılı olması (tek temel, tek çatı üzeri eternit kaplı, ara bölme duvarlar dayanıksız briket malzemeden) bazı dükkânların yıkılıp bazılarının da bırakılması gereği yıkım işini güçleştirmiş dolayısı ile dükkânların alınabilen ön cepeleri ile çatıları açılmak sureti ile Encümen Kararının yerine getirilmeye çalışıldığı, işlem sonucunda oluşan moloz türü olumsuzlukların ise aynı gün tamamen temizlendiği, yine elektrik, telefon ve sularında Belediye vatandaşları bezdirmek gayesi ile kestirildiği oradaki vatandaşlar tarafından iddia edildiği, Mahkemece Yürütmeyi Durdurma Kararı olan dükkânlara bilahare elektrik, su ve telefonları yine ilgili kurumlar tarafından bağlandığı, bugün itibari ile bu dükkânların elektrik, su ve telefonlarının faal bir şekilde faaliyetlerini sürdürdüğü,

Yürütmeyi Durdurma Kararı bulunan dükkânlara dokunulmamış olmasının vatandaşa karşı bir art niyet taşınmadığını, kaldı ki Devletin de böyle bir düşüncesinin olamayacağını aşıkardığı, Mahkeme Kararlarına dolayısıyla Yasalara saygının üst düzeyde gerçekleştiği bir İmar Uygulamasının yapıldığını gösterdiği,

Bahse konu olan Merkezefendi Sanayi Sitesindeki yıkım ve tahliye işleminde, Zabıta Müdürlüğü ekiplerinin yalnızca refakat etmek amacı ile orada bulunduğu,

Zabıta ekiplerinin esnafa karşı jop ve biber gazı kullanmaları hususunda herhangi bir emrin verilmediği ve böyle bir olayında meydana gelmediği, güvenliği sağlamak amacı ile Emniyet Müdürlüğü Ekiplerinin anılan yerde görev yaptığı, Zeytinburnu Belediye Başkanlığından alınan bilgilerden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Muammer GÜLER
Vali